

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.
 Egész évre . . . . . 2 frt.
 Fél évre . . . . . 1 „
 Kösségeknél 62 kr. évi postadíj előleges
 beküldése után ingyen.
 Egyes szám ára 4 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:
 Rózsa-tér 16. sz. házban, (kenyér-piac.
 Vilmos sárosmarkos szomszédságában.)
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 5 kr;
 többszörinél 4 kr.
 Nagyobb és többszöri hirdetéseknek igen
 kedvező engedelmények tételnek.
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
 „Nyiltér“-ben megjelenő közlemény
 minden petit sora 15 kr.
 Hirdetések és előzetesek helybenkiadói
 hivatainál, *Osáthy Ferencz, Telegi
 K. Lajos és László A.* könyvkereske-
 déseiben, Budapest: *Goldberger A. V.,
 Blockner J., Eckstein Bern. és Haasenstein
 és Vogler, Bécsben, Prágában Haasenstein
 és Vogler, A. Oppelik, Schalek H. és
 Párisban, Hamburgban Majnai-Frank-
 furthban: G. L. Daube és Mosse Rudolf*
 hirdetési intézetében fogadtatnak el.

A kath. autonomia kérdéséhez.

Debreczen, augusztus 13.

Mult számunkban megemlékeztünk röviden Csorba Ferencz „A katolikus országos autonómia” című röpiratáról s ígéretet tettünk, hogy azt bővebben fogjuk ösmertetni.

A mondott füzet annyira érdekes, tanúságos, alaposan megokolt adatokat sorol fel, hogy igazán véteknek tartanók azt bővebben nem ösmertetni olvasó közönségünkkel.

Jeles szerző legelőször is azt veszi tagadásba, hogy a „magyarországi katolikus egyház,” akár magyar közjog szerint, akár római kath. jog szerint létezhetnék. Magyar közjog szerint nincs, mert azok a rengeteg birtokok, miket a klérus magáénak vall, vagy akar tenni: soh'sem voltak az egyházi csupán, azok a legfőbb kegyuri jog szerint az uralkodó és a törvényhozás együttes felügyelete alá voltak és vannak ma is rendelve. Római kath. jog szerint pedig nem létezik a „magyar országos kath. egyház,” már nevével fogva sem: mihelyt katolikus, nem lehet sem magyar, sem német, sem francia.

De még ha azt akarnák a kongresszus előkészítői, hogy a „magyar katolikus egyház” nevezet, egy, a r. egyháztól teljesen független szervezetet jelentsen: még megjárna; ámde ők egy egyesületet akarnak, mely tekintet nélkül a történelmi előzményekre, a szokás-jogra, magához akar ragadni szépen, az államot megillető legtöbb jogokat és minden kath. jellegű vagyont, mely tehát in ultimo analysi: egy új állam lenne az államban.

De hát miért választották a kongresszus munkálói ezt a szerencsétlen címet? Mert abban a nézetben vannak: „nem fogják tűrni, hogy a mi a kath. egyházon kívül álló felekezeteknek megadatott, a kath. egyháztól megtagadtassék.”

Hogyan áll pedig a dolog? Ugy, hogy a protestánsoknak igenis adatott autonomia, de nem vagyonnal és állami jogokkal. A magok szegénységében élhetnek úgy, ahogy tudnak. Ugy hisszük, hogy a r. kath. és más felekezetek autonómiaja közt ilyenformán végtelen nagy a különbség; más felekezetiek azt mondják:

segíts magadon ember, úgy segít meg az Isten is, a római katolikusok pedig azt mondják: eb fél, kutya fél, míg a püspök, érsek él.

Tehát maga a cím, melyet a kongresszusi munkálat visel, önmagában képtelenség.

A kongresszusi munkálat I. fejezete az 1848. évi XX. t.-cz. 2. §-ára támaszkodva követeli az önkormányzatot az egyházi és világi hívők közös részvétélén. Az 1848. XX. t.-cz. 2. §-a pedig így szól: „E hazában törvényesen bevett vallásfelekezetekre, külömbség nélkül, egyenlőség és viszonyosság állapittatik meg.” Hol van itt az önkormányzatnak olyan becikkelyezése, melyet a kath. testvéreink rá oktrojálnak. De ha ezt a §-t úgy értelmezik: mit szólnak a XX. t.-cz. 3. §-ához, mely a többek közt a bevett vallásfelekezeteknek egyházi- és iskolai szükségletei fedezését közálladalmi, költségeken teljesíteni rendeli? Bizony ha itt nem ösmerik el a bevett felekezetekről szóló rendelkezést olyannak, mely a r. katolikusokra is szólna: amannál sincs egy betű is olyan, melyet a r. katolikusokra lehetne érteni; mert hiszen — hogy egyebet ne mondjunk — a r. katolikus egyház, tudvalevőleg — az egyházalkotmány keletkezése óta mindig államegyház volt.

No de fogadjuk el a 48-ki idéztem törvény ama magyarázatát a róm. katolikusok javára, t. i., hogy a vallásfelekezeteknél rendelkezés a katolikusokat is érinti; ám akkor honnan veszik a római katolikusok ama jogot, hogy az önkormányzatot önmagok „szervezik”? holott az idézett törvény nyilván azt mondja a szervezkedésre nézve: „az illető vallásfelekezetek meghallgatásával a minisztérium fog a törvényhozás elé javaslatot terjeszteni.” Azt hiszem ez elég kategórikusan van mondva annak megértésére, hogy az állam a maga jogairól egyáltalán nem akart 48-ban sem, de nem akar és nem fog lemondani ma sem.

Tehát a 48-ki törvényre ráruházni azt, hogy a r. katolikusoknak jog adatott volna az állam által gyakorolt jogoknak és vagyonnak a r. katolikusokra való átruházására: merő képtelenség.

Még nagyobb képtelenség az, a mit az országos katolikus gyűlést körülíró II. fejezet 14. §-a tartalmaz, mely így szól: „Mindazon kinevezéseknél és magasabb egyházi javak adományozásánál, amelyekre nézve az apostoli király a kinevezés jogát ekkoráig az államkormányzat utján gyakorolta, az előterjesztést, ezentul e gyűlés fogja a szabályszerűleg alakított igazgató tanács utján eszközölni.”

Bármily szépen van is ez megfogalmazva, nem egyéb, mint sophisma. A legfőbb kegyuri jog, különösen a nagyobb egyházi javadalmak adományozásának joga eddig mindenkor a felség kizárólagos joga volt, melyet mindig maga — főemberei, miniszterei útján gyakorolt. A fenn idézett szakasz szerint pedig a felség jog teljesen illuzióriussá válnék.

A 48-diki törvénycikk 3. §-a szerint: „Ö felségének bármely rendelete, parancsolata, határozata vagy kinevezése csak úgy érvényes, ha a Budapestben székelő magyar minisztérium valamely tagja által aláíratik.” Természetesen ez elesnék, ha az említett tizennegyedik szakasz állna be az egyház javai feletti rendelkezést illetőleg; a törvényhozás az autonómia nézve teljesen semmi lenne; a felség jog írott malaszt. Pedig a törvényhozásnak, történelmünk tanúsága szerint, jelentékeny joga volt, kiválóláig a legfőbb kegyuri jogot illetőleg. Az egész Corpus Juris telve van a törvényhozást megillető ilyenmü jogok ujra — meg ujra felsorolásával.

Ez ugyan a XVII. s kiválóláig a XVIII-ik században majdnem teljesen elesett, mert ez időben a fejedelem teljesen önkényűleg járt el az állam hatalmi jogok gyakorlásában s épen ezért egészen 1848-ig ezek az idők olyanok voltak, a mikor a törvényhozó-testület teljes erejével a felség jogok kiterjesztésére és szabályozására fordította főbb figyelmét. 1848 és 1867 óta a törvényhozás még fokozottabb mérvben tartózkodott a kath. egyház ügyeibe való mélyebb beavatkozástól.

E tartózkodás pedig egészen indokolatlan; hiszen alkotmányunk egész jelen szerve-

zete a rég mult időkhöz fűződő jogfolytonosságra van alapítva.

S épen ezért, és csakis a kath. egyháznak az állam által adott vagyonna vonatkozó fontosabb kérdéseknél, e tartózkodásnak sem helye, sem indoka, sem ideje nincs.

Hogy melyek azon vagyoni kérdések, melyek az országgyűlés egyenes hozzájárulásával oldhatók és oldandók meg: erre nézve a „Corpus Juris” teljes felvilágosítást nyújt.

Törvényeink vannak, melyek a magyar országgyűlésnek a korona adományából származott egyházi vagyonna vonatkozólag élesen kidomborított jogkört biztosítanak.

Ezen törvények ma is épen úgy megvannak, hatályok épen olyan üde, kötelező az egyházi vagyont illetőleg, mint a régebbi időben. Mert, a mire a kongresszus barátai szeretnek hivatkozni, hogy t. i. 48 a földbirtok és korona közötti minden kapcsolatot felbontott — csak a világi nemesi birtokra szól, és nem az egyházi javakra is. A negyvennyolcadiki törvények csakis a világi nemesi birtokot tették szabaddá, ehhez többé a koronának semmi köze, míg az egyházi vagyonnak ma is a korona, vagyis a magyar állam a főtulajdonosa, mint 48 előtt.

Érdekes a kongresszusi munkálatnak a tanügyre vonatkozó intézkedése is. E tekintetben az autonomia minden legkisebb ellenőrzés nélkül, még a tanrendszer megállapítását is magának hagyná föl. Semmi kétségünk benne, hogy az autonomia ezen széles jogkört a közös haza érdekében érvényesítené, de ha egyéb nem is, a felekezetiesség növelése ezen intentionak meg nem állhatását sugják minékünk s ha egyébert, már ezért sem adnók meg az autonómianak ezen végső határig menő jogkört. Aztán van még egy dolog: az ugynevezett tanulmányi alap. Ez alap ma már teljesen egybeolvadt az állam testével s ha a többi egyházi vagyonna a teljes rendelkezési jog megadatnék is: a tanulmányi alapra ez semmi módon ki nem terjeszthető.

Tehát a katolikus autonomia, úgy, a mint azt a kongresszusi munkálat előírja:

TÁRCZA.

Találkozik...

Találkozik tekintetünk,
 Te jégdarab, forró nap én,
 Mosolygnak, hol jövünk, megyünk
 Szívünknek ily vérgödésén.

Mosolyra ok barátaim
 Nincs és tudom, nem is lehet:
 A jég a nap sugarain
 Fölenged s jó a kikelet.

Nemo.

Fenyéri uram.

Írta: Timár Imre.

Fenyéri barátunk becsületes csizmadia mester volt. A kapta, dikics, ár és a többi szerszámok becsületes, csendes kezelése mellett szerette a hirlapokat is.

Ezekből kiváló szeretettel olvasgatta az örök békéről szóló dicsimuszokat.

De azt hiszem bármelyiköknél előtt sincs oly elérhetően távolban az örök béke, mint Fenyéri előtt — volt.

Ha jött az ujság este s olvasni kezdte: az asszony lármázott réá, hogy miért nem dolgozik; ha nem olvasta: lármázott réá, hogy miért járhatja, ha nem olvassa. Ha éjjel előtt lefeküdt: baj volt, mert a sok szép időt elpazarolja; ha éjjel utánig fennmaradt: baj volt, hogy miért nem hagyja az asszonyt aludni. És Fenyérinek nem volt más orvossága feleségének o lármás természete ellen, minthogy nagy-

kat sóhajtott — s az örök békét még távolabb hitte, mint valaha.

De hát a természet a legjobb édes anya. Megsokalka a becsületes Fenyéri uram sok szenvedését s az asszonyt ágyba döntötte, majd onnan megkivitték a temetőbe.

Ugy egy percze, mikor körülvette Fenyéri uramat otthon a nagy csendesség özvegységében: könnyebbültén sóhajtott fel; de csakhamar szemrehányást tett magának, hogy mégis csak nagy szívtelenség oly hamar elfeledni azt a szegény asszonyt.

Naponta ki-kijárt a temetőbe; megsimogatta boldogult felesége fejfáját. Azért-e, hogy ebben vajmi kevés módja volt életében; azért-e, mert tudta, hogy felesége már vissza nem jöhet; azért-e, hogy még egyszer szerette volna látni: bajos volna eldönteni!

Fenyéri urammal is úgy volt, mint igen sokunkkal megessik, hogy körülbelül több ismerőse volt már a temetőben, mint idehaza. Ott feküdtek gyermekei, sógora szülei, egy pár jó embere s oda került kevéssel felesége előtt — a legjobb komja is. Közel volt a két sir egymáshoz. Fenyéri uram és a koma asszony sokszor hallgatták egymás sohajtózását. Fenyéri uram volt a szomorú füz törzse, a koma asszony pedig a szomorú füz virága, levele.

Máskor is nagy lehetett fájdalma Fenyéri uram komjaasszonyának: de annyira megható csak akkor volt, mikor Fenyéri uram is kinn volt a sirnál. Ilyen alkalomkor a koma asszony először csak prózában, majd később versben, rimekbe szedve sirta el fájdalmát s boldogult férje viselt dolgait.

Van-e oly kemény szív, mely meg ne indulna az ily könnyek láttán!
 Igaz, hogy bármily kicsiny volt is a szája a komaasszonynak, de azt is jól tudta Fenyéri uram, hogy ha egyszer ezzel a piczi szájjal belefogott a

deklamálás szép művészetébe, tágulni kellett a boldogult komának hazulról.

És minő változás! Hogy megszelidült a koma-asszony a sors csapásai alatt! Az árva bány, melyet egy kézen növelnek föl, nem lehet nálánál szelidebb.

Egy szép nyári estén ismét találkozott egymással a közös fájdalomban testvérekké lett özvegyszerű és özvegyszerű.

— Nagyon megföhöztem már az élettől kedves komám uram — szólott az asszony s kisírt szeméit Fenyérire emelve. — Nincs már nékem semmi az életben, minék örülni tudnék.

— Ne vegyél oly zokon ezt a dolgot kedves komámasszony — szólott Fenyéri vigasztalólag, megfogva a nő kezét.

De már ezt a nő alig ha hallotta, mert amint bevegerte beszédét, Fenyéri uram lába elé roskadt.

Könnyű az, regénybeli hősnöket, kik rendesen könnyű habtermetűek, ájulásukból karjaik közé kapni s rohanni velök az orvoshoz, vagy míg magokhoz térnek, fehér, duzzadó ágyukba fektetni.

De Fenyéri uram komja asszonyát nem bírta úgy levernü a bánat, hogy métermázsás terhéből sokat apaszthatott volna.

Idő telt bele, míg feltudta emelni Fenyéri uram a lerokadt hölgyet.

— Rosszul van tán kedves komasszony — szólott lehető gyöngédséggel Fenyéri — menjünk talán valamelyik doktorhoz?

— Nem szükséges — válaszolt reszkető hangon Niobe — nálam az orvosság. Zsebemben van a szíverősítő, vegye ki komám uram; ha ez a bajom eljőn, rendesen ezt szoktam használni.

És a szíverősítőnek meg is volt a haszna: Fenyéri uram az ijedtségtől, komja asszonya az ájulás utáni levertségből — egészen magukhoz jöttek.

— Nem is jól van ez így — szólott neki bátorodva Fenyéri uram, hogy mint a megszedett szőlő, úgy éljünk külön egymástól. Nem lehetnének mi egymásé kedves koma asszony?

— Majd megbeszéljük otthon — szólott a hölgy, rendbe szedve magát.

Élég a hozzá, hogy még egy ily ájulás s utánna egy kis szíverősítő: s Fenyéri uram és komja asszonya Isten és emberek előtt férj és feleség lettek.

Fenyéri uram feleségében csak hangszert kapott, ha nem is újat, de — mást; a nóta ugyanaz volt rajta, mint a másikon: keserü s mégis durban végződő.

A lármának, szitoknak, átoknak se vége, se hossza egész nap.

A hirlapok csak beszélgetik az örök békét; az ő élete örök háborúság.

A kapta, a dikics, az ár csak tanui mennyit gyötrődik a becsületes Fenyéri.

Ha úgy lopva kiment a temetőbe: szeretett volna első felesége mellé a föld alá bujni.

De hát nincs olyan hosszú, aminek vége ne lenne. Fenyéri uram felesége egyszer komolyan beteg lett.

Ki nem lehet mondani, hogy a becsületes csizmadianak mily örömet szerzett ez a dolog: úgy érezte, hogy talán még sem egészen álom az örök béke, amiről a hirlapok annyit beszélnek; hiszen most már ő a küszöbön van ennek a paradicsomi állapotnak, hogy beléje mehessen, arra elég lesz egy koporsó.

Rohant is a háziorvosához, mondván neki: — Doktor ur! tessék lejönni a feleségemhez, ha ezt is úgy eltalálná, mint a másikat.

Sikerült-e Fenyéri uramnak a doktor segítségével elérni az örök békét: arról hallgat a krónika.

meg nem valósítható sem történelmi consequenciák, sem a józan ész postulatumai, sem az egyház érdekei tekintetében vételével. Az nem tekinthető egyébnek, mint a felség jogok elhárításának, a törvényhozás kijátszásának és az állami konszolidációtól szét-húzásnak.

Igenis legyen autonómia; ezt mi is szívóhajtjuk, csak hogy az a felséggel mint legfőbb kegyúrral a minisztérium útján érintkezék; aztán az autonómia jogkörébe vonandó vagyon és jogok megállapításánál, kombinációba vették az egyes javadalmazások kezén levő vagyon is; azon vagyonok, mik nem szolgálják az egyházi érdekeket — közmívelődési célokra költessenek le. Ha pedig az állam bele menne oly autonómiába, mely magához ragad minden jogot, minden vagyont: kést venne saját kezébe, mely nyakát szegné ön-élet erejének.

Igenis legyen katolikus autonómia, csak hogy az akként szerveztessék, hogy míg egyrészt a hívek érdeklődését az egyház ügyei iránt ébrentartja: addig másrészt vétessék tekintetében a jogok és javak meghatározásánál nemcsak az állam közvetlen kezelése alatt levő vagyon, hanem a korona adományozásából származó összes kath. jellegű vagyon is. E vagyonból annyi, amennyi a lelkesek, az egyházi élet ellátására szükséges, adassék az autonómiának, a többi pedig fordítassék közmívelődési célokra; természetesen úgy, hogy a fővezetés, főfelügyelet törvény által körülírva, szabályozva az államé maradjon.

Ilyen autonómiát kíván a mai kor; saját érdeke a róm. kath. egyháznak; a hitélet fejlesztése s végül a közös szeretett haza jövőbeni felvirágoztatására.

Videan consules!

Kozma Sándor.

(1825—1897.)

(*) Mentől kevesebb azon nagyoknak száma, kik nekünk minden áldásaival, szabadságaival, örömeivel megteremtették a mai Magyarországot: annál fájóbb érzet borul keblünkre, ha egyet-egyét azon kevesek közül elragad tőlünk a halál.

Kozma Sándor azon kevesek közül egy, ki munkásságával, jellemével, tudományával, becsületességével mindig mint magyar — kiváló részt vett a mai Magyarország megteremtésében. Az a nagy munkavágy, az erőnek impozáns nyilatkozása, mely a negyvenes években ránk maradt tanulságul: Kozma Sándort még mint ifjút találta. Ama klasszikusok példája, beszéde, észjárása, honszerelme alatt nőtt fel, hogy legelőször is a szabadságharcban érvényesítse hazája iránti kötelességét. Végig küzdött a szabadságharcot. Abból a dicsőségből mely ma már mese számba megy, neki is bőven jutott; abból a keserűségből mely a nagy napok letűnte után az egész országon elomlott — neki is bő osztaték járt ki. A keserűgöklök is kesergett, a sírókkal ő is sirt. Ellehet gondolni, az a nagy sziv, mely Széchenyi, Kossuth, Deák iskoláját végig járta, hallotta zengeni Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt: minő fájalmat élt át a nemzeti haldoklás nehéz esztendejei alatt! Neki bizonyára kétszerte sulyosabbak voltak ez évek, mert ő csak tenni tudott, szeretett, akart a honért, — a beszédhez kevésbé értett, vagy legalább is beszélni kevésbé szeretett. Akkor tűnt fel ő ismét az ősmert nevek közt, mikor elmúltak azok a sötét éjszakák, mikről azt hitték, hogy a halál éjszakája a nemzet; mikor új nap kezdett felderengeni 1861-ben. Voltaképpen pedig áldásos működése akkor kezdődik, mikor egész erejével, nagy szíve egész szeretetével, jelleme mocsoktalanságával, szigorú kötelességtudásával, magasztos filantropiájával az igazságügyi pályának neki dőlt 1867-ben.

Ma már judikaturának disze, az ügyészi kar mindazt a tiszteletet élvezi, mely olyan munkásságában őt méltán megilleti, a miót végez: de hogy minő volt a fáradság, körültekintés, a bölcsesség, az emberszeretlet, a küzdés az előítéletekkel, mig oda emelkedett a magyar ügyészi kar, ahol ma áll: azt csak az az elnémult ajk tudná elmesélni, ki örökre bezárult az igazság nagy gyászára.

Minő fogytékos, hézagos volt a bünyvadi eljárás, mikor ő kir. főügyész lón! Sem intézményeink, sem tételes törvényeink nem voltak, miken elindulhatna az arra utalt férfi. Mindeniket teremteni kellett. Kozma Sándor teremtett intézményeket. Átvette az európai jogintézményekből mindazt, ami kitűnő, eldobta mindazt, ami abban fogytékos volt s mikor átvette: átgurta, átalakította saját ízlése, felfogása szerint magyarrá s mindenk fölélt humanus intézménnyé.

Eljárásával, példájával, tapasztalásával, jó szíve melegével áthatva adott tanácsot a tételes,

törvények létrejövésére; nála, működése, közrehatása, példaadása nélkül mai büntető kodexünk érthetetlen, vagy nagyon is hiányos lenne. Ő vele, az ő magasztos, emberszerető szívének ösmerte mellett nőtt a mi judikaturánk oly magassá, melyre bármely náció büszke lehetne.

A filantropia jogi intézményeinkben: az ő szelleme. Az a felfogás, hogy a törvény nyers paragrafusai az ember van hivatva életet önteni: az ő eszméje. A magyar ügyészi kar humanus eljárása, a törvény betűi mellett a nemes emberiség: az ő alkotása.

És ennyi siker, ilyen alkotások mellett mily nagy szerénysége volt a boldogultnak! Mindazt, mit tett, mindazt, mit elért, mindazt, melyért áldják épen azok, kikkel éretetni kellett tekintélyének, állásának hatalmát: ő egyszerű kötelesség teljesítésnek nézte és tudta is.

Dolgozott, munkált kitartóan anélkül, hogy azért elősmertést, jutalmat kért, kívánt, várt volna. Azon korból maradt reánk, mikor az emberek így szoktak élni.

Mig azt az utat, melyen a boldogult haladt, be nem övi a gyep; mig azt fogják tapodni azok, kik utána hivatva vannak és lesznek, keresni az igazságot: addig nem féljük a köznap jellemei tulpapasai, immoralitásától Magyarországot. Mig az ő szelleme fog ragyogni a magyar ügyészi kar felett: addig e hazában kiki megtalálja a maga igazát.

Vidéki hírek.

— **Orvosok és gyógyszerészek kirándulása.** A máramarosvármegyei orvos-gyógyász-egyesület e hó 5-én délután Párvé Mihály nagyváradit gkath. román püspök szívélyes meghívására sikerült kirándulást rendezett a „Párvé-fürdőben. A kirándulásban az egyesület tagjai közül igen számosan vettek részt.

— **Nyiregyháza G. Fekete Istváné** a párisi egyetemen képesített okleveles francia- és német-nyelv tanárnője, egyszersmind okleveles ipartanárnő, majolika festészeti tanfolyamot nyitott az iskolai szünidő tartama alatt, úgy gyermekek, mint felnőttek részére.

— **Ipar-kiállítás Karczagon.** Karczag város e hó 22-iki megnyitással ipar-kiállítást rendez, mely eddigi tudomásunk szerint is sikerültnek ígérkezik. A kiállítás helyiségében, a virág-kiállítás közepén lesz a szökőkút állandó működésben tartva; zászlószentelési ünnepélyvel fog végezni az ipar-kiállítás szeptember 5-én.

— **A sertésvész** Kisvárdán és környékén ismét föllépett. — **Negyven éve tanító.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete alapján dr. Wekerle László kir. tanfelügyelő Sztankaninicz Demeter lipcei gör. kath. éneklész tanítóknak 40 évnel több tanítói működése alkalmával ügybuzgó tevékenysége s hazafias szellemű működéséért — midőn pár héttel ezelőtt nyugalomba helyeztetett, elismerését fejezte ki.

— **Lelkészségek beigtatás.** Felekezeti különbség nélkül szép ünnepélynek volt részese folyó hó 1-én Ó-Fehértó közséje. Ugyanis az ottani ev. ref. egyház által lelkészül — egyhangulag — megválasztott Urbán Dezzó nagy-kállói segédlelkész ekkor foglalta el állását. A beigtatást — kitűnő szónoki tehetségéről már széles körben ismert — Görömbei Péter felső-szabolcsi egyházmegyei esperes, nagy-kállói lelkész végezte. A beigtatás után megkezdődött a lelkész tiszteletére rendezett banket, mely szebbnél-szebb tósztokkal fűszerezve a késő esteli órákban ért véget.

— **A kath. autonómiai kongresszusra** küldendő világi képviselő választása Nyiregyháza augusztus hó 15-én (szükség esetén 16-án és 17-én) lesz.

— **A Jász-Nagykun-Szolnokmegyei gazdasági egyesület** a m. kir. földmívelésügyi minisztérium támogatásával Madarason folyó évi szeptember hó 5-én, Jászládányon folyó évi szept. hó 12-én tenyész-lódíjazást; Dévanyán folyó évi szeptember hó 26-án tenyész-szarvasmarha díjazást rendez.

— **Nem lesz kiállítás.** Jeleztük, hogy a „Felső-tiszavidéki gazdasági-egylet“ a jövő hóban szőlő-, gyümölcs- és borkiállítást szervezett rendezni. Most sajnálattal tudatjuk, hogy a szőlőt és gyümölcsöt ért többféle csapás miatt a kiállítás ez évről elmaradt.

— **Nyiregyháza** a szabolcsi földvárban felállított milleniumi emlékoszlop felavatási ünnepélyét a f. évi szeptember hó 7-én tartják meg, a midőn is az ottani földvár udvarán d. e. 11 órákor kezdődő rendkívüli közgyűlést fog tartatni.

— **Sok az áldásból.** Nagy-Bajomból írja tudósítónk: Horváth Vaskó itteni lakos felesége ugyancsak jóra való asszony. Őt évi házaselet alatt 9 gyermek adott életet: három izben ikret szült, augusztus 1-én pedig egyszerre három babával ajándékozta meg az urát. Az előbbi hat gyermeke közül 4 maradt életben, az újszülöttek pedig mind jól kifejtettek és maholnap ruhát fognak kérni.

— **Kassa feketemárványa.** Kassa város északi határában, a város tulajdonát képező hegyekben gazdag, eddig kihasználatlan feketemárványtelepek vannak. A hegyeknek erre a kincseré eddig senki sem gondolt. Most — mint nekünk írják — felhívták a telepekre néhány fővárosi vállalkozó figyelmét, akik közelebb szakértőket fognak kiküldeni azok megtekintésére.

— **Nagy szenczációt keltő eset** történt Pécsen. Az történt, hogy e hó 3-án este beállított egy szakadozott ruhájú, dult arcú fiatalember Kercze Miklós vizsgálóbíróhoz és arra kérte, hogy tartóztassa le. Majdnem megőrült a lelkifurdalástól — mondta — ez volt az oka, hogy letartóztatását

kérte. A vizsgálóbíró kívánságára elmondta, hogy Dorrheim Ernőnek hívják és gépész. Két évvel ezelőtt Schweiczbán, Walsenhausenben lakott, ahol szerelmi viszonyt folytatott Renner Juliával, Keller törvényszéki elnök mostohalányával. Az elnök szemrehányást tett neki a viszony miatt, ami őt annyira feldühösítette, hogy július 23-án este revolverrel háromszor rálőtt és megölte. A tett után megszökött és vasuton és gyalog éjjel-nappal utazva, e hó 2-án Pécsre érkezett. A bíróság távirati uton kérdést intézett Walsenhausenbe, hogy igaz-e ez a vallomás és ha igen, mi történtek a gyilkossal. — Mint legújában értesülünk, az önfeljelentő vallomásából mi sem igaz, csak annyi, hogy a boldogultan — örlött.

— **Tenyész kiállítás és lódíjazás.** Hajdumegyei gazdasági egyesület szeptember 12-én tenyész ló kiállítást és lótenyészési jutalomdíj kiosztást rendez Hajdu-Szoboszlón Rásó Gyula kir. tan. elnökölte alatt.

— **Sertésvész az egri káptalan birtokán.** Az egri káptalan tiszta-polgári nagy uradalmain s gazdaságain annyira pusztit a sertésvész, hogy az egész óriás pusztát zár alá kellett helyezni.

— **Öt napig tetszalott.** Érdekes eset történt Hajdu-Nánáson, mely sok beszédre adott alkalmat. Egy asszony, ki már; hosszab idő óta szivbeteg, betegágyában hirtelen megmerevedett s öt napig, mint a halott, oly életnélkül feküdt. Az asszony a tetszalótlól csak a hatodik napon ébredt fel, amióta már fent is jár.

Özv. SZABÓ LAJOSNÉ.

A nő, ki egész életében nem tett egyebet, mint nemesen szeretett: betöltötte földi hivatását, rászolgált arra, hogy neve fennmaradjon azok köreiben, kiket szeretett — nemzedékről-nemzedékre.

A nő, ki egész életében nem szeretett, ha neve az üstökös-csillaggal egy nívón áll is: eltévesztette hivatását; olyanná lón, mint a szél hordta homok, melyen mig semmi vegetáció nincs: — addig a körülte levő életet is előli.

A nő, ki hiúságból — önző, nemtelen vágyainak kielégítéséből szeretett: olyan, mint a fölékesített koporsó, mindenki megbámulja, de senki sem óhajtja magának.

Kinek neve e sorok élén gyász-keretbe van foglalva: néhai özv. Szabó Lajosné egész élete nemes, tetteiben nyilvánuló szeretet volt. Szerette őt, kedélye melegségeért, szive melegségeért nemcsak az a kör, mely legközelebb állott a boldogult-hoz: de mindenki, ki feléje közelített. Ha van a földön boldogság, a boldogult azt megérte: családi körében megtalálta mind azt, mire egy művelt lelkű matróznak igénye lehet.

Nyugodjék békén, csendesen a pályáját híven megfutott úrasszony!

A nagykitérjedésű Szabó család a következő gyászjelentést adta ki:

A. B. F. R. A. Mély fájdalommal tudatjuk a forrón szeretett, felejtethetlen jó édesanyának, napának, nagyanyának, szépanyának, testvérnek és sógorának özv. SZABÓ LAJOSNÉ szül. Váradi Szakál Veronának folyó hó 11-én reggeli 4 és fél órákor, egy heti sulyos szenvedés után életének 73-ik, özevegésének 13-ik évében történt elhunytát. Kedves halottunk földi maradványai f. hó 13-án, pénteken délután 4 órákor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után a Kossuth-utca 28-ik számú háztól a Kossuth-utcai sírkertben lévő családi sírboltban örök nyugalomra fektetni. Mely végtiszességételre a megboldogultnak rokonait, barátjait és ösmereit, barátjait és ösmereit bánaotszival meghívjuk. Kelt Debreczenben, 1897. augusztus 11-én. A megboldogultnak gyermekei: Szabó Kálmán nejjével Fráter Etelkával és gyermekeivel; Szabó Mária férjével Szabó János békésbányai esperessel és gyermekeivel; Szabó Teréz férjével Kaszanyitzky Endrével és gyermekeivel; Szabó Emma; Szabó Róza férjével Kardos Lászlóval és gyermekeivel; Szabó Ilona özv. Kereszt-falvy Antalné gyermekeivel; Szabó Vilma férjével Zádor Lajossal és gyermekeivel; Szabó Miklós nejjével Göttl Annával és gyermekeivel; Szabó Gyula nejjével Jakó Piroskával és gyermekeivel; Szabó Sándor nejjével Bosznay Etelkával és gyermekeivel; Szabó Veronka férjével Rössler Richárdal és gyermekeivel; Szabó Berta férjével Vecsey Zoltánnal és gyermekeivel. Feltésvére: Nádler Károlyné szül. Jakó Róza. Sógorai: Szabó Károly nejjével; Csanak József családjával; Jakó Pál családjával. Sógoronője: özv. Szabó Sándorné szül. Pfanschmidt Terézia.

A temetés péntek délután ment végbe óriási részvét mellett.

A Kossuth-utcai halottas háznál a város minden részéből százan és ezren sereglettek össze, hogy a gyászoló család mély fájdalomában igaz részvétükkel osztozzanak s özv. Szabó Lajosné drága koporsóba zárt hideg tetemét elkísérjék utolsó földi útján a temetőbe.

A gyászolóktól s nagy közönségtől körülvevett koporsó felett először a daleygett éneke „Lelkünk borítja néma fájdalom“ hangzott el. — Azután Dicsőfi József lelkész mondott könyvre fakasztó gyászbeszédet, a melyben méltóan emelte ki az elhunyt példás életét. A daleygett ezután a Nabudonozor dalt, az elhunyt kedves dalát adta elő,

majd a temetési énekkar után megindult a gyászmenet a Kossuth-utcai temetőbe, a hol a daleyget éneke után levitték a koporsót a családi sírboltba, egy másik, az idő vasfogatól megviseit koporsó mellé. Az élők sorából korábban elköltözött férj és drága feleség hamvai egymás mellett porladnak el.

Legyen áldott az elhunyt emléke.

HÍREK.

— **Lapunk legközelebbi száma** tekintve, hogy a nyomda munkasai nálunk országos kongresszust, a helybeli nyomdász-egylet pedig egyetük fenállásának 25 éves jubileumát ünneplik: augusztus 20-án Szent-István király napján fog megjelenni.

— **Ő felsége a király születésnapján,** folyó hó 18-án (szerdán) tartandó hálaadó istentiszteletre Komlóssy Arthur főjegyző polgármester-helyettes meghívta az összes helybeli polgári katonai hatóságokat. Reggel 8 órákor az ev. ref. kistemplomban, 9 órákor pedig a r. kath. templomban lesz ünnepi istentisztelet. A helyőrség részére külön tábori misét tartanak reggel fél 8 órákor a Pavillon laktanya előtt.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszter** a felekezeti középiskolák meglátogatásával az 1897—98. tanévre a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó miskolci- és sárospataki főgimnáziumokra, továbbá a debreczeni, kisújszállási, mezőtúri és hódmezővásárhelyi főgimnáziumokra, valamint a karczagi, hajduböszörményi és hajdunánási gimnáziumokra nézve Géresi Kálmán debreczeni tankerületi főigazgatót bízta meg.

— **Athelyezés.** Ő felsége az igazságügyi miniszter előterjesztésére dr. Galánffy János aradi kir. törvényszéki albirónak a debreczeni kir. törvényszékhez való áthelyezését hasonmóságban saját kérelmére megengedte.

— **Személyi hír.** Simonffy Imre kir. tan. polgármester aug. 15-én hagyja el a karlsbadi fürdőt, a honnan Budapestre utazik. Nehány napig a fővárosban marad, hogy a függőben levő városi ügyekben járjon el a minisztereknél. Aug. 22-kén, vagy talán előbb is, érkezik haza.

— **A főkapitány szabadságon.** Boczkó S. r. főkapitány e hó 20-tól harmincz uapi szabadságra megy. Távolléte alatt Vég Gyula t. b. főkapitány fogja helyettesíteni.

— **A gyámpénztár zárszámadásai.** A belügyminiszter Debreczen sz. kir. város gyámpénztárának 1896. évi zárszámadásait jóváhagyta s csupán a letétekről kér részletes kivonatot, valamint a mérleg szerint hátralékban maradt 4634 frt 95 kr kamatok behajtásáról kér jelentést.

— **Miniszteri kiküldött az iparhatóságban.** Binder Lajos iparfelügyelő, a kereskedelemügyi miniszter megbízásából Debreczenbe jött, hogy az itt üzemben levő gyárakban vizsgálatot tartson, vajjon a berendezések megfelelnek-e a törvények és szabályrendeletek határozmányainak? — **A városi tisztikar a nagytemplom gombjában.** A nagytemplom Rákóczi tornyának gombjából kivett emlékiratok visszahelyezése a f. évi állapotokat előtűntető fontosabb adatok, továbbá a városi előjáróság és tisztikar, nemkülönben az egyházi előjáróság és egyháztanács névsorával megpótolva fog a jövő hét folyamán eszközöltetni. Dicsőfi József lelkész ur az erre vonatkozó adatokat már összegyűjtötte.

— **Körner Adolf szabadsága.** Körner Adolf tanácsnok szorgalmas munkásságát megszakítja s f. hó 16-án 30 napi szabadságra megy. Távolléte alatt Roncsik Lajos tanácsnok fogja helyettesíteni.

— **Augusztus 13.** Szomorú évforduló. 48 esztendeje, hogy Világosnál Görgei fővezérélete alatt 11 tábornok, 1426 főtiszt, 23,163 gyalogos, 4830 lovas és 2541 tüzér honvédtet letette a fegyvert az osztrákok megmenteni jövő orosz hadsereg előtt. 48 esztendeje, hogy Paskievics herceg nagyváradit főhadiszállásáról jelentette Varsóba az oroszok csárjának: „Magyarország felségéd lábait előtt fekszik.“ 48 esztendeje, hogy gróf Zichy Ferencz a betörő muszkákat vezető császári főbiztos „Örmhír!“ feliratú plakátjával elrendelte a városok kivilágítását. A világosi fegyverletételt követte. . október 6-ika. A részrehajlatlan történelem hivatása itéli a világosi fegyverletételt fölött.

— **Sikerült daleystély.** A debreczeni daleyget csütörtökön este a Nagyerdőn egyikét tartotta legsikerültebb estélyeinek. A Dobos pavillon terme tömve volt igen előkelő közönséggel, a mely a dalárda minden egyes műsor számát zajos tapssal jutalmazta meg, de rá is szolgált e taps és dicséretre a dalárda, mert Mácsay karmester vezetésével a műsor minden számát bámulatos szabotossággal, érzéssel és szépen adta elő. Legjobban hatottak a Rákóczy induló tüzés, vért pezsegőtt accordjai. A fellékesülten tapsoló közönség kívánságára újra meg kellett ismételni a lelkesítő indulót. A műsoron levő darabok eléneklete után a tánczrakész ifjak vágyai is beteljesedtek, tánczoltak, mulattak kedélyesen kizárólagos viradtig. A sikerült mulatság hajnalban ért véget. A feszletlen és kellemezen eltöltött est azt hisszük még soká emlékképpen lesz azoknak, a kik abban részt vettek.

— **A debreczeni ev. ref. főiskola theologiai és jogakadémiai tanszakain** 1897/8. iskolai évre szóló beiratása szeptember hó nyolcz első napjain fognak végbemenni, a tanév pedig ünnepélyesen szeptember 9-én d. e. 9 órákor nyílik meg. Javító- és pót-vizsgálatok az illető dékáni hivatalokban szeptember 2-án délig tartanak. A jogi alap- és államvizsgálatok, valamint a vallamint a theologiai alapvizsgálatok szeptember 6-án kezdődnek s a jelentkezők köllőleg fölszerelt kérvényei a dékáni hivatalokban szeptember 4. délig benyújtandók. Bentlakás, tandíjkezdmény és lap-intézet iránti kérvényeket az illető dékáni hivatalok szeptember 3. délig fogadnak el. Az akadémiába való első felvétel alkalmával 2 frt 60 kr beirás

díjat kell fizetni. A tandíj egész évre joghallgatónál 30, a hittanhallgatónál pedig 15 frt, a mely összegek azonban a fennálló szabályok értelmében (felényire vagy 1/4 részre) mérsékelhetők, vagy teljesen el is engedhetők. Bontlakási díj 8 forint. Tüzetesebb tájékoztatás az akadémiái évkönyv nyújt. Debreczen, 1897. augusztus hó 11. az igazgatóság.

A kegyesrendiek debreczeni algináziumának nyolcz osztályúvá kiegészítése bevégzett tény. Ő felsége a király megengedte legfőbb pátronatusi jogánál fogva, hogy a Schlanich Lőrincz által tett 150,000 frtos alapítvány a váradí kath. szertartású püspökség törzsvagyonyából kölcsönképen felvételék; a közoktatásügyi miniszter az iránt intézkedett, hogy a bibornok-püspök alapítványa folyóvá is tétessék. Dr. Schlanich Lőrincz avégből kereste meg Debreczen város tanácsát, hogy a város által tett 100,000 forintos alapítványra vonatkozó alapító levél szövegezése végett kezdje meg a tárgyalásokat a helybeli róm. kath. egyházközségi bizottságnal.

Hirtelen halál. Péntek éjjel, kevéssel 10 óra előtt egy hirtelen rosszullett embert vittek be a dr. Derékassy István lakására. Azok, a kik bevitték, csak annyit mondtak az orvosnak, hogy a beteget Oláhna k hívják s a 16-dik számú bérkocsinak a gazdája. Hirtelen lett rosszul, de az orvosi segítség már mitsem használt; mire az orvos elé tették, már kilehelte lelkét. Oláht szivszélhűdés érte. Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, mely intézkedett, hogy a hirtelen elhalt bérkocsist a lakására szállítsák.

A Nagyerdőn egy idő óta csavargókból álló rablóbanda garázdálkodik. A múlt héten egy paraszt asszonyt tartóztattak fel s nem elégedtek meg azzal, hogy 2 frt 25 kr pénzt elvették, de még sötétebb bűnre is vetemedtek; azután a Pallagról hazafelé tartott egy néma szabó nejével együtt A csavargók észrevették, rájuk rohantak, azok azonban segítségért kiáltozva futásnak eredtek. A támadók, mivel közel voltak a fűrdőházhoz, nem merték üldözbe venni a szabót és nejét s így azoknak sikerült is a fűrdőházba bemenekülniök.

Halál az orvosnál. Vámosi Bálint vámos-pérsi lakos bejött Debreczenbe, hogy dr. Losonczy Ámos várm. főorvossal megvizsgáltassa magát. Az orvos váró szobájában hirtelen rosszul lett. Mire dr. Varga Emil megjelent, már csak a szivszélhűdés okozta halálát konstátálta.

Öngyilkosság egy feján. Miskolczi János, hihetőleg leánya utáni bánatában a hatvanutcai temetőben saját leánya sírja fejéjére felakasztotta magát.

Felfüggesztett bírói ítélet. Kiválóan érdekes végtárgyalást tartott a helybeli kir. törvényszék. Az eset röviden az, hogy Fejes Lajos és a felesége, továbbá Zobolyák Lajos, munkások elkezdtek pálinkázni és a pálinkából ugyancsak kinalgatták a kis 10 éves Zobolyák Árpádot is, kinek az erős ital annyira megártott, hogy agóniába esve, elterült a földön és meghalt. Dr. Gaál kir. alügyész Isoó dr. véleménye alapján kérte a vádlottakat a btrvkv. 230. §-ba ütköző gondatlanságból okozott emberölés vétségében kimondani bünségét. A törvényszék azonban végzést hozott, amely szerint az iratokat felterjesztési rendeli az országos igazságügyi orvosi tanácshoz, mert a mai végtárgyalás során nem talált elegendő bizonyítékokat a vádlottak ellen marasztaló ítélet hozatalára.

A bihari milleniumi emlékszóbor leleplezése. Nagyban folynak az előkészületek a bihari milleniumi emlékszóbor leleplezési ünnepélyre, melynek ideje nincs még kitűzve, de valószínűleg szeptember közepén lesz. Az ünnepélyre a bihari megyei képviselőket és Kossuth Ferenczet is meghívják.

Eljegyzés. Ujfalussy Endre szabolcs megyei földbirtokos eljegyezte Nagy-Váradról özv. Kabos Parkasné szül. Lakatos Józsa urnót, Lakatos János biharvármegyei nagybirtokos leányát.

Dohánytermelők figyelmébe. A főispán rendelete folytán a mezőrendőr kapitányság Debreczen sz. kir. város területén lakó dohánytermelőket lapunk útján értesíti, hogy talajvizsgáló bizottság helyszíni munkálatai folyó évi augusztus hó 23-ik napján veszik kezdetüket és e munkálatokhoz a város részéről bizalmi férfiakul a mezőrendőrség megbízottai fognak kiküldetni.

Szaj- és körmfájás. A Hajdúvármegyében járványszerűleg fellépett szaj- és körmfájás miatt Bosznia és Hercegovina kormányhatósága a szarvasmarhák bevitelét Hajdúmegye és Debreczen város területéről betiltotta, a miről a m. kir. földmivélségi miniszter az illetékes hatóságokat körrendeletben értesítette.

Távzó kegyesrendi tanár. Woggenhuber Oszkár fiatal debreczeni kegyesrendi tanárt, áldozó papot áthelyezték a nagybecskereki r. kath. gimnáziumhoz. A távzó népszerű tanártól a nagyerdőn tartott bucsulakomán bucsuztak el barátai.

A debreczeni nyomdász-egylet jubileumi ünnepélyét rendező bizottsága f. hó 21-én este 8 órakor a „Margit“-fürdő disztermében tartandó jubileumi mulatságra a meghívókat már szétküldte; akik tévedésből még ez ideig meghívót nem kaptak de arra igényt tartanak: forduljanak ez iránt, akár a „Csokonai“ nyomda ügyvezetőségéhez, akár Hoffmann és társa nyomdájába.

A hortobágyi hidvám. A Hortobágy folyó felett büszkén emelkedő hatalmas kilencz ívű terméskő hidnál a keresk. miniszter a következő vámdíjakat engedélyezte: minden szekerbe vagy táigába fogott vonó jószág darabja után 5 krt, minden darab teherhordó vagy szabadon áthajtott neléz jószágtól 2 krt, minden apró háth marha darbjától 1 krt. Az engedély okirat felsorolja a vámentességeket, akik közt vannak természetesen a helybeli állandó lakosok. E vámszedésből azonban a vársnak semmi felesleges haszna nem lehet, mert a vándíjak egyedül a hid fenntartására, esetleg újból állítására fordíthatók.

A „Mensa académika“ megnyitása szeptember hó 3-án lesz. Ebéd és vacsora ára egy óra 16 frt; ebéd külön 10 frt 50 kr; vacsora külön 5 frt 50 kr.

Moravszky Juliánna szakácsnő 2 éves kis leánykája játszás közben egy vízzel telt dézsába bukott fejével belefullt.

Imen hir. K a t z Jakab és neje tisztelettel tudatják, hogy Sarolta leányuk S c h n e i d e r József ural folyó évi augusztus hó 18-án házasságot köt. A frigy ugyanazon napon 5 órakor fog 5 órakor fog Debreczenben a Kádás-utczai 1833-ik számú házunknál megáldadni. A legőszintebb szivből kívánunk tartós, zavartalan boldogságot mind az ifju párnak, mind pedig bennök a mindkét rendbeli szülőkének.

A debreczeni közigazg. bizottság a rendőrfőkapitányságot utasította Charak Mórnak Debreczen város területéről eltávolítására.

Kétszeres gyász. Lapunk más helyén emlékeztünk meg özv. Szabó Lajosné haláláról, kiben Rösler Rikárd anyósát vesztette el. Nevezett újabb gyász érte; 68 éves édes atyja Aradon meghalt. Az általános részvéthez, mely a mélyen süjtött férfi iránt mutatkozik városszerete, mi is csatloljuk a magunkét.

Kinevezés. Gróf D e g e n f e l d József főispán Steiner Jakab vágóhídi ellenőrt az új szervezeti szabályzat értelmében rendszeresített második belső orvosi állásra kinevezte.

Házasság. Dr. Kardos Albert jeles írónk, debreczeni főreáliskolai tanár ma (vasárnap) köt házasságot Pusztaszeren Szobotka Malvin kisasszonnyal Szobotka Adolf nagybérő szép leányával.

Ipartársulati ülés. A debreczeni vendéglősök ipartársulata a jövő héten pénteken Vilmos Lajos elnöke alatt ülést tart, amelyen a múlt hétről elmaradt ülés tárgyai kerülnek érdemleges elintézés alá.

Az önálló munkás betegsegélyző pénztár és temetkezési egylet tagjai felkértek, hogy beíratásuk hátralelőkeik kiegyenlítését anynyail is inkább mielőbb eszközöljék — nehogy mulasztásaik által az ez idő szerint különben is gyakori halálesetek járulékaikat kiízetésénél — pénztárunk fennakadást szenvedjen az igazgatóság.

A cséplőgép kererei közt. Nagy szerencsétlenség történt e héten a pallagi tornyostanyán. Derecskei István 21 éves munkásnak saját vigyázatlansága miatt a cséplőgép elszakította a jobb karját. Bevitték a kórházba.

Debreczeniek oroszországi utazása. Múlt héten keltek utra városunkból a Moszkvában tartandó nemzetközi orvosi kongresszusra dr. Bruckner Ernő m. á. v. egészségügyi tanácsos nejével, valamint Ferenczy Ferencz gazd. tanítt. tanár és Tóth Béla gyógyszerész.

Nyomdászok ünnepe napok söt hétke óta sokat beszéltet magáról. Lázás munka folyik az egyesületi tagok között, szorgosan készülnek nagy napokra, jubileumi ünnepélyre, országos kongresszusra s mindezeket bezáró táncmulatságra. Napnap után gyűlés, intézkedés, munka jut az intéző erők osztályrészeül s szakadatlanul azon fáradsnak, hogy az ő ünnepnapjaik fényesen sikerüljenek. Debreczenben, az ő körükbe, szerte az országból eljönnek kartársak s a városháza nagyteremében 20-án és 21-én megtartják országos kongresszusukat. A debreczeni nyomdász-egylet ez alkalommal tartja meg fennállásának 25 éves jubileumát s ide várja, fényes fogadtatásban részesíti a fővárosi nyomdászok „Ébredés“ dalkörét. Valamennyi debreczeni dal- s más egyesületet felkértek, hogy tisztelegjenek az ő munkás életük e szép ünnepét azzal, hogy testületi részét vesznek ünnepélyükön s azon a bevonuláson, a melyet 20-án, Szent-István napján délután az „Ébredés“ dalkör tiszteletére rendeznek, Zenével vonulnak végig a főtéren, utjok egyenesen a Csokonai- és az Emlék-kertbe visz, hogy ott babékoszorut tegyenek Csokonai szobrára, meg a honvéd-emlékre. Szép napok, a debreczeni nyomdászok ünnepnapjai lesznek ezek. Az ő kérésük, ameyet a debreczeni egyesületekhez intéztek, nem maradt siker nélkül; sorra jelentkeznek részvételre az egyesületek, hogy megjelenésükkel derék munkatársaik ünnepeit minél fényesebbé, minél emlékeztetesebbé tegyék.

Bírói kinevezések. A király az igazságügyi miniszter előterjesztése folytán K o n d o r Zsigmond, a debreczeni ítélőtáblához berendelt bírási jegyzőt a debreczeni, Wilcsék István sátoralja-új helyi törvényszéki jegyzőt a máramarosszigeti járásbíróvához nevezte ki.

Az árvarató alap ügye. Tudvalevő, hogy a Mária Terézia árvarató alapból annak idején a város mikor az alapot kiadta az ev. ref. egyháznak, egy nagyobb összeget visszatartott, mint olyat, a mely nem az egyházat, hanem a várost illetné. Az ev. ref. egyház presbiteriuma ebbe nem nyugodott bele, hanem megfeleltette a határozatot, mely most a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter döntésére vár.

Neuman Samu Lenke leánya T h a l e r Rudolf ural folyó hó 18-án d. u. 4 órakor Debreczenben a Bank-palotában tartja esküvőjét. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

A következő meghívót vettük: Meghívó. Van szerencsém a t. közönséget a f. évi augusztus hó 16-án (hétfőn) tartandó jutalomjátékomra tisztelettel meghívni. Teljesen új műsor! Debreczen, 1897. augusztus hó. Becses pártfogásért esd a jutalmazandó Angelotti Mariska, igazgatónő. Felesleges t. olvasóink figyelmét e meghívóra bővebben felhívni. Angelotti neve ma már egy olyan ajánlat, mely önmagában horjára vonzó erejét s teljesen indokoltá teszi azt a nagy érdeklődést, melylyel a hétfői előadás iránt hangolva van a közönség.

Kis lutri. 1897. augusztus hó 11-én.

Brünni 26 48 90 29 28

Közgazdaság.

A magyar ipar diadala.

— Szántás és vetés egy géppel. —

Egyszerre való szántás és vetési próbát tartanak városunkba csige-kertben, a baromvásártérrel szemben lévő Vida József féle földön ma (vasárnap) délután 4 órakor és holnap (hétfőn) délelőtt 10 órakor. Nem regisztrálhatjuk csak így röviden ezen valóban a magyar ipar diadalát jelentő hirt. Volt alkalmunk több ízben tartott próbákon a gépek szinte felsorolható nagy előnyéről meggyőződni.

Bajos eldönteni vajon a nagy vetőmag vonó erő, idő és munka megtakarítását, vagy a háboríthatatlanul szép tiszta munkát becsüljük-e inkább ezen, a mezőgazdaság terén korszakot alkotni hivatott egyszerű gépben, a mely annyi iga- és emberi erővel, mely pusztá szántáshoz szükséges, veti minuciozus pontossággal a magot a friss, tehát csiraképes földre. A derék, hazaifias feltalálók több fényes külföldi ajánlatot utasítottak vissza, hogy hazájukat ajándékozzák meg — genjüik immár óriási áldozatok árán tökéletesített termékével. A mi közönségünk itthon vegyen első kézből, nem majd ha külföldi utját bejárta, külföldi gyárostól négyezeres árban. És jogosult reményünk, hogy a nagy és sok megpróbáltatáson keresztül ment magyar gazda jó barátját és segítőtársát fogja becsülni a jelen nehéz viszonyaink közt, fokozott előnyöket nyújtó gépben. A majd nagy számban megjelenő helybeli és vidéki közönség bizonyára sietni fog a próbán szerzendő tapasztalat után a rövid időn nélkülözhetetlen megszerzésével és kétségtelenül osztani fogja örömlökét, lelkesedését.

— „Dordrecht“ életbiztosító társaság.

Minden nagyobb zaj és feltűnés nélkül kezdte meg működését a múlt év derekán Magyarországon ez a gazdag és előkelő hollandiai társaság. Most már a budapesti főkelepel oly eredményeket tud felmutatni, hogy míg azok egyfelől az intézetnek hazánkban való prosperálását igazolják, addig másrészt bizonyoságot tesznek arról is, hogy szolid és céltudatos üzletvezetés mellett, továbbá első sorban a közönségre nézve kedvező feltételekkel és jutányos díjakkal lehet az országon az életbiztosításnak új híveket szerezni. A „Dordrecht“ szolid alapon, — a milyen az egész üzleti szervezete — folytatja működését. Nem alkalmaz gyervevezett akvizitőröket, a kik közül sokán minden áron, — a biztosító közönségnek becsapátása árán is, — csak üzleteket akarnak, hogy aprovisiókat, melyekről megélhetésük függ, megszerezzék. — A „Dordrecht“ első sorban arra fekteti a főszűl, hogy előkelő helyi képviselői legyenek, akik azután intézeti hivatalnokok segítségével kötik meg az üzleteket. — A „Dordrecht“ tavalyi mérlegéről csak annyit, hogy arról az ország egyik legelső fővárosi pénzintézetnek vezénylő igazgatója — aki elsőrangú pénzügyi kapacitás — ugy nyilatkozott, hogy mindegyik itt működő társaságnak mintául szolgálhatna. — A Dordrecht“ különben az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy magyarországi üzletének díjtartalékát magyar értékben helyezi el.

Szerkesztői üzenetek.

R. J. Kl. Beküldött prózáján már némi gond felfedezhető, bár sok benne még most is a dagályosság, szóhalmoz, szóvirág s a mese alig valami s egy-

általán nem érdekes. Még több gond, keresetlenség: ezek fogják meghozni a sikert. Csak előre. Szíves üdvözlét.

St. J. Bpest. „Szuró tövis szegi át a talpam alját.“ „Álom nem takarja halvány orcámat.“ „Kibontottam melán sötét haja szálát.“ Irjunk-e még többet? Ugy kísérte meg a versírás, hogy l e g a l á b b is megértsek; így neve ellen követnénk el merényletet, ha kiadnók.

P. L. Bpest. Persze, hogy igaza van, józan ész szerint is, de meg a kereskedelemügyi miniszternek legközelebb 42,252. sz. a kiadott rendelete szerint is. Az idézett rendelet így hangzik: J. A. kültag helyének betöltése iránt intézkedés szükségét fenforogni nem látom, miután Beregvármegye alispánjának jelentése szerint nevezett a kamarai kultagságról kifejezetten le sem köszönt, az a körülmény pedig, hogy látóképességét elvesztette, a kamarai tagság elvesztésére, feltéve, hogy nevezett az 1868. évi VI. t.-cz. 9. §-ában előírt kellekekkel rendelkezik, okul nem szolgálhat.

Böszörményi Pál urnak Kőbánya. Posta-és távirtda segéd-tiszti tanfolyam volt a múlt évben, lesz ez évben, hogy a jövő évben lesz-e, előre megmondani nem lehet; az illető minisztertől függ. Nagyobb a lehetőség. A segéd-tiszti tanfolyam csak a kincstárnaknál ad alkalmazhatást; rendes postamesterré csak az lehet, ki még a segéd-tiszti tanfolyam letétele után postamesterit is tesz. Szíves üdvözlét.

Zivuska Andor urnak Miskolcz. Nagyon téves lelkelem uram, ha azt hiszi, hogy nem foglalkoztunk önnel. Vagy nem kapta ön a lapot vagy elkerülte b. figyelmét; különben művével kívánsága szerint bánunk el.

A szerkesztésért felelős a kiadótulajdonos: **Zicherman Herman.**

NYILTTÉR.

A selyem el van égve! ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruha darabok igen sokszor már a 2-ik, 3-ik viselet után a hajtásokban elhasadnak vagy mint a vatta szétmálnak; ezen jelenség nem a „véletlen“ által okozott elégsé! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s mégis olcsóbbnak tűnjék fel, tudatosan leszen ezin-és phosphor-savval páczolva, melyek a nyerselyem érszállait mintegy sztrvágiák; „az ilyenmű festési eljárást „megterhelésnek“ nevezik!“ mentül jobban óhajják a selymet megnehezíteni, annál több cizinfürdön megyen az keresztül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szívja. Az így festett selyem — a legnemesebb szövés! — a halálesiráját tehát még mielőtt az a szövőszékre kerülne, már is magában rejti. Az ilyen száklakból készült úgynevezett selyem szövetelemek, rövid használat után természetesen szakadozniuk kell, mint a gyújtó kanócoknak, a szerint, a mint azok többé avagy kevésbé terheltek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az ön valódi selyemimből szívesen küldök postafordultával porto és vámentesen mintákat. **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai, Zürichben. (98) 31—51.

ZICHERMAN H. ELSŐ HIRDETÉSI IRODÁJA,

Rózsa-tér 16-ik sz. a.

156-dik számú telefon állomás.

Nevelőnek ajánlkozik egy 3-ad éves több nyelvet beszélő jogász. — Bővebbet irodámban. 316.

Eladó bormérés kedvező feltételek mellett bármikor átvehető. 317.

Kereskedelmi tanfolyamot végzett, jeles képzettségű szép fiatal leány — banknál vagy biztosítónál — alkalmazást vagy üzletben könyvelői állást heres. 318.

Egy üveg- és porcellán-iparüzlet tel összekötve, jó forgalom, a főpiacban, eladó, vagy ha nem szakember, úgy társul fölveendő. Az üzlet értéke 6000 forint. Társba léphet 3000 forinttal. Az üzlet forgalma lehet 15—20 ezer forint évenként. A kérdéses üzlet mintegy 30,000 lakossal bíró és Debreczenhez közel levő városban van. (506.)

Egy kereskedelmi iskolát végzett fiatal, csinos leány valamelyik bank vagy kereskedőnél könyvelői állást óhajt. (507)

Eladó bolt felszereléssel együtt — a csapókertben — 3 szoba és hozzátartozókkal. (304.)

Kerestetik egy n é m e t nevelő. (305.)

Széchenyi-kertben 1 szoba, konyha 250 □ öl vetemény földdel együtt eladó. 300.

Az ezen rovatokban közlöttek iránt felvilágosítást ad s egy ily közleményt 25 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közlétesz.

Volt gazdatiszt itt Debreczenben, mint felügyelő vagy ügynök — alkalmazást keres. (775.)

Egy helybeli szikvizgyárban egy gépkezelő és elarusító ügynökök felvétetnek. Hol, megmondja e lap kiadóhivatala.

Kerestetik 3—4 szobás uri lakás esetleg külön udvar november 3—4-től kezdve átvehető.

Széchenyi-utczán 4 szoba, előszoba hozzátartozókkal kiadó. (333.)

Kiadó lakás. Péterfia részen egy jó lakóház külön udvar, 3 szoba, előszoba, konyha, pincze, faskamara, gyümölcsös-kert 1897. május 1-től kiadó. 565.

Egy igen jó menetelő és élénk helyen lévő kisebb fűszerüzlet italmérés és tőzsdei joggal eladó. 240.

Péterfia részen, közel a honvéd laktanyához, több jó karban lévő lakosztályt tartalmazó ház eladó. (581)

Fölkértenek mindazon földbirtokosok, kiknek földjük volna kiadó esetleg eladó, hogy azokat közvetítő intézetemben előjegyeztetni szíveskedjenek.

ROYAL nagy szálloda.

Budapest, Erzsébet-körút.

A fő- és székváros legszebb és legnagyobb szállodája.

Szobák 2 firtól feljebb villámvilágítással és szolgálattal. (215) 10—12.

a rovarok bármiféle fajtáját összehasonlíthatlan biztossággal és gyorsasággal öli. Csak a „valódi“ megvétele végett jól megjegyzendő:

1. a lepecsételt, vörös ozimkés üveg-palaczk,
2. a szó-védjegy „Zacherlin“.

A mit dobozokban, papirzacskókban vagy nyitottan kimerve, mint Zacherlint árusítanak, az sohasem „Zacherlin“, és a legmegtevesztőbb jelzések dűczára soha sem való a régóta jól ismert „J. Zacherl“ cégtől.

Óvakodjék a megtevesztéstől s csak szolid üzletekből vásároljon.

Kapható Debreczenben:

Csanak József,	Havas József,	Kun József,	Radecky József.
Csicsó Lajos,	Hirsch Miklós,	Lusztig Károly,	Rothschneck V. Emil,
Czeglédy Józsefné,	Jánosy Béla,	Mayer József,	Rózsa Lajos,
Deütich Albert,	Király János,	Parti Ferencz,	Szabó Zsigmond,
Félegyházi János,	Klein Bernát,	Roth Ignác,	Szentkirályi Tivadar,
Franziska és Jóna,	Köhl Testvérek,	Rickl József Zelmos,	Térey József,
Fritsch Károly,	Köhl Lajos,	Rosenfeld R.,	Tóth Kálmán,
Gánovszky Lajos,	Kontsek Géza,	Rosenthal Daniel,	Tóth Sándor,
Gerebny Fülöp,	Kovács Mihály,	Roht Antal,	Varga Lajos,
			Várray János.

Berettyó-Uffaluban: ifj. Weisberger Ignác.
 Er-Mihályfalván: Gross Hermann; Lévy Vincze, Kulcsár Gyula, Pollák Mór.
 Hajdu-Boszorményben: Gemeinbeck József.
 Hajdu-Nánáson: Schlachta János.
 Hajdu-Szoboszlón: Körner Béla.
 Tisza-Füreden: Schön Jakab, Weiszman József uraknál.

(124.) 7—10.

Egyedül valódi angol
csodabalzsam
 (Tinctura balsamica)
Thierry A., Pregrada
 Rohitsch-Sauerbrunn
 Orangyal gyögygyártó és gyögygy-szeresítő készítő üzemek gyárából.

Meggyógyít mindenféle meggyógyítást és vélelményt mondókat. Ez a balzsam a legújabb és legelőnyösebbnek bizonyult és legelőnyösebbnek bizonyult, mely a mell- és tüdőfájást, makát enyhíti stb. a belsőleg és külsőleg alkalmazható.

Valódiságának jeléül minden üveg egy ezüst hüvelykvel van ellátva, melyen órában Thierry Adolf, gyögygyártó és franygályos van leírva. Minden balzsamot, mely nem a fenti szövegben van védjeggyel van ellátva, utasítsanak vissza, mint hamisítást és utasítsanak, mennél előbb, annál értékeltebb. Tehát mindig pontosan figyeljünk az itt leírtakra a védjegyre. Egyedül valódi balzsam hamisított és utasított, valamint értéktelen utasított, melyek a község megtevesztésére más balzsamjeggyel vannak ellátva, elárúsított, általam a védjegytörvény alapján törvényesen lezárva. Hol balzsamom részére nincs raktár, rendeljenek közvetlenül ezen a címen: Thierry A. Orangyal gyögygyártó Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. 12 kis vagy 6 duplájéig ára Magyarországon és Ausztriában postahelyére 4 koronába kerül, Bosznia és Hercegovinába 12 kis vagy 6 duplájéig ára 4 korona 60 fillér, 12 kis vagy 6 duplájéig ára 4 korona 60 fillér. Széles körben csak a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett.

Mindenkor figyelemmel legyünk a zöld védjegyre, melyvel a valódiság jeléül minden üveg el van látva.

Sokszegedi Apótheka
 A valódi angol
csodakenőcs
 oroje és hatása.

Ezen kenőccsel egy 14 éves gyögygyhatású beteg, aki a legújabb és legelőnyösebbnek bizonyult és legelőnyösebbnek bizonyult, mely a mell- és tüdőfájást, makát enyhíti stb. a belsőleg és külsőleg alkalmazható.

Valódiságának jeléül minden üveg egy ezüst hüvelykvel van ellátva, melyen órában Thierry Adolf, gyögygyártó és franygályos van leírva. Minden balzsamot, mely nem a fenti szövegben van védjeggyel van ellátva, utasítsanak vissza, mint hamisítást és utasítsanak, mennél előbb, annál értékeltebb. Tehát mindig pontosan figyeljünk az itt leírtakra a védjegyre. Egyedül valódi balzsam hamisított és utasított, valamint értéktelen utasított, melyek a község megtevesztésére más balzsamjeggyel vannak ellátva, elárúsított, általam a védjegytörvény alapján törvényesen lezárva. Hol balzsamom részére nincs raktár, rendeljenek közvetlenül ezen a címen: Thierry A. Orangyal gyögygyártó Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. 12 kis vagy 6 duplájéig ára Magyarországon és Ausztriában postahelyére 4 koronába kerül, Bosznia és Hercegovinába 12 kis vagy 6 duplájéig ára 4 korona 60 fillér, 12 kis vagy 6 duplájéig ára 4 korona 60 fillér. Széles körben csak a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett.

Figyelem! Mindenki a határán hamisítványok megvételétől, s kérem: szigorúan arra figyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és órák az Orangyal gyögygyártóknak: Pregradában belőleg: kell lennie és minden tégelynek egy hamisítási utasítás, kell besomagolva lennie és fenti védjegyvel ellátva, a fenti védjegyvel ellátva, a védjegy-törvény értelmében szigorúan lezárva és utasított, a védjegy-törvény értelmében szigorúan lezárva és utasított, a védjegy-törvény értelmében szigorúan lezárva és utasított, a védjegy-törvény értelmében szigorúan lezárva és utasított.

Egyedül készre készíti: **Thierry A.**
 Orangyal-gyögygyártó, Thierry A.
 Pregradában Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Raktár a legújabb gyögygyártásban, hol raktár nincs, tessék a megrendelés követelményül, az Orangyal gyögygyártóknak: THIERRY ADOLF Pregradában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett címezni. — Az órákhamisítási védjegy leírása: száma: 4224.

(231) 10—20

A tavaszi és nyári idényre
 a legbizhatóbb elsőrendű gyárakból
 SZABADALMAZOTT
JÉGSZEKRENYEK,
 ÖNMŰKÖDŐ
 FAGYLALTGÉPEKET,
 LEGJOBB MINŐSÉGŰ
 SZÓDAVIZ KÉSZÜLÉKEKET,
 TÜKRÖZÖTT
KERTI GÖLYÓKAT,
 SODRONY-BORITÓKAT
 ÉS SZABADALMAZOTT
 LEGUJABB BEFŐZŐ-ÜVEGEKET
 a legnagyobb választékban és legutányosabb árak mellett ajánl

KASZANYITZKY ENDRE
 üveg, porcellán, lámpa,
 háztartási konyhaeszközök és díszárúk
 nagykereskedése (136.6—?)
 DEBRECZEN, Főpiacz 1900 szám.

A nagyletai határban egy 600 holdas földbirtok gazdasági épületekkel, 5 hold szőlővel, úrilakkal együtt bérbe adó.

Értekezhetni a tulajdonosnál özvegy **Héczey Szabó Gyuláné, N-Léta,**
 u. p. V-Pécs. (252) 3—3.

Sztojkaí ásványvíz

városunkban a legelőnyösebb és legjobb ádító ital, kitünő borviz, egészséges és kellemes; gyomorbetegségekben páratlan hatással bír. — Orvosi tekintélyek által különösen ajánlva,

friss töltésben megérkezett.

Ezen ásványvíz a legújabb vízemelő és töltőgető készülékekkel töltetik, a levegőnek tökéletes kizárásával, miért is mindenki, ki ezen friss töltésű ásványvízzel él; tényleg ugyanazon kellemes szénagyöngyöktől buzgó kristálytisza vizet kapja, mint a hogy az a forrásból előtör.

1 láda 40 drb 1/2 literes üveg 4 frt 20 kr.
 — A láda és az üvegek 1 forint 50 kr-ért vissza vétetnek.

Kapható:
KONTSEK GÉZA
 fűszer üzletében.
DEBRECZEN, Kossuth-utca,
 valamint a legtöbb vendéglőben.
 (74.) 5—6

Megtámadhatlan kötvény. **„DORDRECHT“** 50% nyeresémmény-részesedés.

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
 Engedélyezve az 1873. nov. 10-én 21. sz. a. kelt királyi decretummal.
 Magyarországi fiók: **Budapest, V., Ferencz-József-tér 8-ik sz.**
 igazgató: Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el. (255)1—3.

Referenciák: Magyar általános hitelbank, Pesti magyar keresked. bank Budapesten.

Debreczeni vezérképviselő;
Fodor Jenő
 Nagy-Várad-utca, Szikszay-ház.

Jutányos díjak. Kedvező feltételek.

SUCHARD CACAO és CHOCOLADE.

Hogy előfordult félreértések kikerültesse-nek, tisztelettel figyelemztetik a nagyérdemű közönség, hogy a Ph. Suchard gyár az ugynevezett (Bruch Chokoladen) tört Chokoladét se nem gyártja, se pedig forgalomba nem hozza. A Ph. Suchard csokoládéja biztossággal tisztán és legjobb minőségben, mint ösmeretes, ólompapir borítékba gyári védjeggyel és aláírásával szállítatnak. (1.)

Alapított 1858.
Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság
 (ezelőtt WALSER FERENCZ)
BUDAPESTEN, VI. kerület, Külső váozí-ut 45-dik szám.
 Sürgönczim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:
 mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzín-motorokat, Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidákat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézihajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kútfelépítményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző kocsikat, sárkaparó és sprógeréket, hőkéket és uthengeréket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, póczegődőr tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Kemény öntésű acélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyoalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték- és légszeszbe-rendezéseket, központi fűtéseket

Arjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.
 (109.) 24—40

Veszek:
 hazánkban termelt minden nemes faj csemege különleges gyümölcsöt.

Ajánlok:
 friss carlsbadi ostyát, pozsonyi kétszersültet, narancsot, florenzi és méz csemege-körtét, diószegi bakar bort érsekújvári Újváry Ödön saját termését, különlegesség az 1874-ik évről 1 liter 80 kr; továbbá: budai, sashegyi és ménesi veres borokat, tokaji és ruszti asszú borokat.

Fűszerárúkat csakis a legfinomabb minőségben.
Chocolade 1 kiló 1 frt 20 kr. Finomabb chocolade és ozukorkákat óriási választékban ajánl:

VÁRRAY JÓZSEF
 fűszer- és csemege kereskedő,
 Debreczenben, a színházzal szemben.
 (74.)